СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 123. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 6. червня 1942. No. 123. Jersey City, N. J., Saturday, June 6, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America,
ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

Японія Готується до Загарбання Сибіру

Японські бомбардовання Доч Гарбор в Алясці, як і острова Мідвей, що тепер наступили, вважаються тільки вступом до інших воєнних операцій. Кажуть, що Японія хоче себе обезпечити на Пацифіку, щоб лекше розпочати війну з СССР, яка неминуча. На нарадах американських генералів з Чянґ Кай-шеком, той останній підкреслив, що треба зачати другу офензиву в Азії, щоб звязати Японії руки, бо вона цілком певно зачне тепер офензиву проти Совєтів, щоб загарбати Сибір. Тому саме скріпила свої воєнні сили в Манджурії.

ЗАЧИНАЮТЬ ГОВОРИТИ ПРО „ФЕДЕРАЦІЮ"

Лондонський магазин „Фрі Юроп" подає, що в „Авсвертіґе Політік" (Заграннчна Політика) пише проф. Бербер про потребу знайти якесь інше означення для націстівського „нового порядку" в Европі. І приходить до заключення, що найвідповіднішим для цього словом буде — „федерація". Каже, що націстівське „великий простір", що має відповідати територіяльним вимогам Німеччини, не окресляє політичних справ, а тільки є означенням ґеографічним. Але зате „федерація" означатиме „европейську єдність", а заразом вона така елястична, що не стоятиме на перешкоді будучому розвоєви ні надто не дражнитиме становища і гідности народів, що будуть покликані до „кооперації". Іншими словами треба говорити про „федерацію", щоб таким чином краще піддурити інші народи і держави.

ГЕЙДРІХ ПОМЕР ВІД РАН.

Націстівське Ґестапо втратило свого „провідника ч. 2". Помер Райнгард Гейдріх, заступник „протектора Чехії й Моравії". І то від ран, які одержав від бомби і стрілів чеських атентатчиків, що тим робом пімстились за смерть і знущання, яких допускається над чеським народом Ґестапо, а зокрема, яких допускався Гейдріх, якому дано імя „вішателя".

ЗГИНУВ УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕТУН.

У воєнних діях за морем згинув летун Петро Капустянський з Рені, Онтеріо, Канада.

ДЯКУВАТИ БОГУ, ЩО МИ ЩЕ ВІЛЬНІ...

Канадійська „Будучність Нації" пише: „Дякувати Богу, ми ще в Канаді вільні і можемо сказати вільно, що нас болить і так само себе свобідно боронити". А пише так з нагоди того, що виннипеґська „Фрі Прес" поміщує далі українські протести, а, між інщим, лист В. Яцули, в якому кажеться: „Ми післали наших синів до Гонґ Конґу не на оборону Гітлера, або України, бо України звідтам боронити не можна, але вони пішли тамтуди в першу чергу на те, щоби боронити Британську Імперію... Дайте нашим хлопцям більше старшинських курсів і признання, а нашим дівчатам більше прихильности, коли вони вносять подання на більш визначні й відповідальні становища — а вони вже підуть вперед".

НАЦІСТИ НЕ ЗЄДНАЛИ СОБІ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

Бюро Ройтера доносить про пасивний опір українських селян супроти націстівської влади. Каже, що та влада не змогла добути контролі над тими селянами, та що „сві заходи націстів, щоб зєднати собі українське селянство, не здались на ніщо".

ГУБЕРНАТОР ЛЬВОВА ДЕФРАВДАНТОМ.

ЛОНДОН. — О. Н. А. подає, що націстівського ґубернатора Львова, д-ра Ляша, усунено й вислано на східній фронт як простого вояка за те, що мав присвоювати собі сконфісковані добра.

„ПРОВОКАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ ПІЛСУДЧИКІВ"

Так навиває нюйорський чеський часопис „Ню Йорске Лісти" польську делеґацію до Білого Дому з меморіялом у справі границь Польщі. Польський часопис „Нови Сьвят" пише, що чехи причепили в Англії й Америці свої тачки до московської карети і ґрають як завжди ролю „проданої нареченої". Особливо озлоблені поляки за такі слова чеської ґазети:

„Є історичною правдою, що Польща в границях з 1. вересня 1939 року, повстала наслідком підбою і підступу коштом чужих земель. Польща насильним способом, проти волі громадянства і народу, загарбала литовське Вильно при помочі „пучу" ґенерала Желіговського. Польща знищила українське військо при помочі насильства і обсадила східню Галичину і Львів. Польща використала ослаблення Росії через революцію і силою загарбала Волинь і Полісся. Польща силою і підступом, змовившись з Гітлером, обсадила в Мюнхенській добі Тешинський Шлеськ. Чи пан Венґжинек думає, що світ має таку коротку память, що про те все забув?"

Венґжинек був на чолі делеґації, що їздила до Вашинґтону. Він є власником ґазети „Нови Сьвят".

ЗГИНУВ ЛЕТУНСЬКИЙ СТАРШИНА-УКРАЇНЕЦЬ

Урядово оголошують, в Канаді, що в заморській воєнній службі згинув геройською смертю Г. Ю. Завадівський, старшина при військовому летунстві. Це син Петра Завадівського, громадського діяча з Гамилтон, Онтеріо, довголітнього голови місцевої „Просвіти".

БРИТАНІЯ ЗАПОВІДАЄ „МИР БЕЗ ПІМСТИ"

Ерл оф Селборн, британський міністер економічного воювання, запевнив палату пордів, що „Британія ніколи не запропонує мира з пімстою". Та ті, казав він, що допустились жорстокостей, мусять бути покарані, але це не пімста, а тільки вимір справедливости".

ВІЙНА Й УКРАЇНСЬКА СПРАВА

Під таким ноголовком подав канадійський „Новий Шлях" (ч. 39), порушуючи справу поширення „третього фронту" на Україну, ось такі завваги:

„Дві могутні сили сьогодня зударились на терені України. Обидві ці сили чужі й ворожі українському народови та його визвольній справі. Одна й друга бажає використовувати Україну, ту „велику країну, яку природа так щедро обдарувала багатствами", як каже німецький гавляйтер Кох. Мабуть не можна мати сумніву, що ні одна ні друга сила не може сподіватися жадної симпатії, а не то співпраці, від України в їхньому збройному змаганню. Але кожна третя сила, яка справедливо поставилась би до слушних вимог українського народу, може мати той нарід за собою, по свойому боці".

Часопис добачує ту „третю силу" — в Злучених Державах і Англії.

ПОРІВНУЄ ПОЛЬСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА З КАМЕРДИНЕРОМ ФРАНЦА ЙОСИФА

Видавані в Лондоні „Вядомосці Польске" написали в числі з 1. червня 1941. року про проф. Мосціцкого, бувшого президента Польщі, що в старій Австрії „...він не був би в стані бути камердинером Франца Йосифа". Б. польський міністер Ю. Понятовскі взиває тепер публичним письмом теперішнього президента Польщі, що є в Лондоні, щоб станув в обороні Мосціцкого і „не давав поневіряти гідністю польської держави.

250 ДИВІЗІЙ ПРОТИ СОВЄТІВ.

Стільки виставила тепер Німеччина проти Совєтів, згідно з тими обчисленнями, які подав „Фрі Юроп". Тільки, що ті дивізії тепер далеко менші. Особливо важне те, що минулого року мала дивізія 400 тенків, а тепер має їх тільки коло 300. Далі кажеться, що німецькі сили на заході є тепер малі.

Ще Про Німецькі Апетити Щодо України

Ерік Кох, ґавляйтер Прусії, пише в маніфесті до німецьких вояків ось що про націстівські грабіжні пляни щодо України:

Фірер поручив мені велике завдання — розбудувати території, які ви здобули для Німеччини. Мені доручено, як комісареви райху, завідувати великою країною, яка так щедро обдарована природою і має так багато природніх багатств, себто Україною.

Фірер бажає, щоб я зробив цю чудову країну (Україну) корисною та продуктивною для цілої Европи. Це є почесне й велике завдання, бо включає в собі велику схему поселення і кольонізації, в дійсности, це найбільша кольонізаційна схема в історії людства.

Одночасно цей проєкт здійснює віковічну мрію злучення Остзе (Балтику) з Чорним морем під єдиною юрисдикцією Фірера. Ця мрія має тепер здійснитись. В той спосіб ми забезпечимо поширення нашого дещо обмеженого життєвого простору...

ПОМЕРЛА ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА, ВІДОМА ПИСЬМЕННИЦЯ.

Таку вістку передають за українськими часописами, що виходять в Полудневій Америці.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Білоруський Соціяліст Про Польські Претенсії

„Русское Обозреніе" (Шікаго, 30. травня), згадуючи за актуальний тепер спір „за Львів і Вильно", подає думки В. Захарка, білоруського соціяліста-федераліста, висказані в статті, поміщеній в „Вестніку Соціялістической Ліги Нового Востока" (Прага, 1929), де він подає науково-історичні дати, що виказують, що Вильно є на території Білорусі, та що до цього мають більше право білоруси ніж „польські та литовські шовіністи". Автор обговорює „історичні права" Польщі й доказує, що польська „Річ Посполита" не була ніколи тим, чим її тепер поляки представляють, коли ведуть пропаґанду за поширення границь Польщі на українські, білоруські та литовські землі. Він доказує, що Литовсько-Руське князівство мало свою державну окремішність до самого розпаду Польщі в 1772 році, а свого часу, в 1366 році, спасло Польщу, від того, щоб її не розібрали: Чехія, Угорщина, князівство Бранденбурзьке і Тевтонський орден. А далі, каже В. Захарко, що можуть нині означати якісь „історичні права" до територій і народів, які не хочуть бути з Польщею? Цеж часи демократії, в яких заважує воля народів, а не якісь „історичні" акти чи події, із що ще часто оперті на звичайному насильстві. Якби визнати таке насильство, то требаб, каже автор, Познань віддати Німеччині, а Варшаву Росії, бо вони теж мають за собою „історичні акти". А крім того, колись могла бути така ситуація, що людям видавалось, що краще так, як вони робили, а нам тепер видається інакше. Живі люди, народи, рішають, а не давні чи нові якісь претенсії, від яких він віе неволею і насильством, а не демократизмом.

І. МИГАЛЬЧИК КАПІТАНОМ

Іван П. Мигальчик (John P. Mial), як доносить йонкерський „Ди Ню Гералд" з 29. травня, зістав іменований капітаном американської армії. Часопис згадує, як він „тяжким трудом" вибивався в рядах армії як простий вояк, щоб дістати призначення до найстаршої й найславнішої військової академії „Вест Пойнт", яку він скінчив в 1939 році в ранзі лютенанта. Капітан Мигальчик вертав з Порто Ріко, де служив два і пів року, на свій новий пост в Кемп Тайсон, Тенесі, коли японці бомбардували Перл Гарбор. Родичі капітана Мигальчика є членами У. Н. Союзу. Сам він говорить добре українською мовою і цікавиться життям американських українців, а своєї громади зокрема, яку нераз відвідує.

ДОВГО ЗАБРАЛО, ЗАКИ ДАЛИ ЗГОДУ НА НАСИЛЬСТВО

„Нови Сьвят" передрукував промову ґен. Владислава Сікорского, яку він виголосив 16. березня 1923 року в польськім соймі в Варшаві, з нагоди рішення Ради Амбасадорів з 14. березня, яким признано Східню Галичину Польщі. Ґен. Сікорскі пояснив, чому це так довго тривало. Сказав таке: „Завдання було незвичайно трудне і тому прийшлося так довго ждати на його остаточну розвязку. Треба було направити два великі недомагання двох існуючих договорів, які узалежнювали границі Польщі від згоди велико-держав і котрі справу Східньої Галичини оставили під міжнародним оглядом невирішеною і отвертою. Був то тягар, якого не мала на своїх плечах останніми роками ні одна з европейських держав. Треба підкреслити з повним спокоєм, що той тягар двигала Польща власними силами. Треба це піднести, щоб набрати тим більшого оптимізму в будуччині".

Як бачимо, то ґен. Сікорскі тепер з таким самим „оптимізмом" іде знову добиватись, як він казав, „польського Вильна" і „прастарого польського Львова" в надії, що їх вкінці добуде „польскі жолнєж", як і по першій світовій війні.

НАКЛИКАЮТЬ ДО ПОСЛУХУ І КАРНОСТИ

Що українське населення, що опинилось під німецькою окупацією, обурене проти націстівської влади, видно найкраще по тому, що „Краківські Вісті" вважали потрібним накликати українців до карности і послуху. Як можна догадуватись, обурення зростає з приводу примусового вивозу великої маси українців як робітників до Німеччини, як також з такої німецької нахабности як та, що влада вимагає, щоб наради загального зїзду навіть льояльного „Центрального Українського Комітету" велись — у німецькій мові.

ЛИТВА ДІСТАНЕ НІМЦІВ НАЗАД.

Шведські часописи подають, що 50,000 німців, що виїхали з Литви до Німеччини в 1939 році, знову будуть переселені до Литви.

„УКРАЇНА" УГЛИЦЬКОГО НА РАДІО Й КОНЦЕРТІ

Симфонічна поема композитора Павла Печеніги-Углицького стає щораз популярнішою в американськім музичнім світі. Буде знову відіграна в неділю, 7. червня б. р. Нюйорською Симфонічною Орхестрою в Бруклин-Музею (Істерн-Парквей, Бруклин, Н. Й.). „Україна" є третою точкою програми, яка начнеться 1:30 сполудня. Рівночасно цей концерт буде переданий нюйорською радіо-стацією WNYC.

НАЦІСТИ ОБІЦЮЮТЬ УКРАЇНЦЯМ „КОНЦЕСІЇ"

Чого може український нарід надіятись від націстівської окупації, можна заключати, між іншим, і по тім, що пише берлінський кореспондент шведської ґазети „Гандельстіднінген", що згадує про намагання німців рекрутувати українську армію. Він каже, що українців вивозять на фронт до Норвеґії, а націстівська влада голосить, що якщо українці будуть боротись по стороні Німеччини, то тоді Німеччина готова їм „признати певні територіяльні концесії в полудневосхідній части Польщі". Вправді тяжко зрозуміти, про що тут іде, але це не важне, а важний є сам підхід до справи. При тому треба мати на увазі, що такі землі як Галичина, то вже рахуються „німецькими", себто включеними вже тепер до „Великої Німеччини" як її нерозривна частина. Так принаймні виходить з самої націстівської пропаґанди.